

572
1953

ლილა

“ლილა, ტუზა ჰაერზე,
იღ ანუ, იყრი შინაში,
და ჰინა, კარგული, სწავლით-
სამსახური კაბანური!”

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

საქართველოს აკადემიური კომიტეტის
საბავშვო ჟურნალი მკორეფლენათათვის
დაარსდა, თბილისში 1953

5

572

№ 1
იანვარი
1953

595

ვლადიმერ ილიას-ძე ღმინი

ოთახში კედელზე ზორტრეტი ჰქვია.

— მაძა, მაძაძე მის შესახებ.—უთხრა მაძას ვასიამ.

— შენ იცი, ეს ვინ არის?

— ვიცი, ლენინია.

— დიას, ეს ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინია. ჩვენი საუკარული, მშობლიური, ჩვენი ბელადი.

აბა, დამიკდე ყური: როდესაც ახალგაზრდა ვიყავი, ჩვენ, ბუბები მაშინ ცუდად ვცხოვრობდით. მძივე საბუშაო გვექონდა. დიდიდან გვიან ღამემდე ვშრომობდით, მაგრამ მაინც ნახევრად მძივრები ვიყავით. ბევრნი ვმუშაობდით ქარხანაში. ქარხნის ჰატრონი დანილოვი იყო. ის არ მუშაობდა, წელს არ იწვევებდა, მაგრამ ოპ, რა მდიდრულად კი ცხოვრობდა!

საიდან ჰქონდა მას ეველაფერი?! ჩვენ ვმუშაობდით მისთვის. იგი სამუშაოში ცოტას გვაძლევდა — ზირდანირ რომ ითქვას, გეპარცევადა. ჩვენი შრომით მდიდრდებოდა. მას ჰქონდა ქარხანა, ფული, მანქანები, ჩვენ კი არაფერი გაგვანხდა, გარდა ჩვენი მარჯვენისა.

აი, ამიტომ იძულებულნი ვიყავით მასთან გვემუშაეხა. მარტო დანილოვის ქარხანაში როდი იყო ასე. ასევე იყო ეველა ქარხანასა და ფაბრიკაში.

სოფლად გლეხებიც ცუდად ცხოვრობდნენ. მათ მიწა ცოტა ჰქონდათ, მუშაბუ-

ლევს კი — ბუკრი. კლესები იმეძმულეებისათვის მუშაობდნენ. მემამულეები მდიდრულად ცხოვრობდნენ, კლესები კი — ღარიბად.

იმეძმულეებისა და კანტალისტებს ერთი ზირი ჰქონდათ. მათ ემხრობოდა ვეულსუ დიდი, ვეულსუ მდიდარი იმეძმულე — მეფე. იგი ვეულს ბატონ-პატრონი იყო. ისეთ კანონებს აწესებდა, რომლებსაც მხოლოდ იმეძმულეებისა და კანტალისტებისათვის მოჰქონდა სარგებლობა. მუშებსა და კლესებს კი ამ კანონებით მდიდრ უჭირდათ ცხოვრება.

ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინი მუშების მეგობარი და ამხანაგი იყო. მას უნდოდა მთელი წყაბილების ქვეყანა. უნდოდა, რომ ვეულს, ვინც მუშაობს, კარგად ეცხოვრათ. ლენინი იბრძოდა მუშათა საქმისათვის.

ლენინი შეუდგა იმთ შეკრებს, ვინც მუშების მხარეს იყო. მათი რიცხვი სულ იზრდებოდა. სულ უფრო მდიდრი ხდებოდა მუშათა ზარტია, კომუნისტების ზარტია. ზარტია ხედავდა, რომ ბრძოლის გარეშე ვერაფერს მიაღწევდა. ეს ვეულა ქვეყნის მუშებისც შეიკუნეს.

*
*
*

მუშებს უყვარდათ ლენინი, იმეძმულეებსა და კანტალისტებს კი სძულდათ იგი. მეფის ზოლიცაა ამატირებდა მას, ათავსებდა ციხეში, ასახლებდა შორეულ ციხეში. უნდოდა, რომ იგი მუდმივად ციხეში ჰყოლოდა. ლენინი წავიდა სახლგარეკრეთ და შორიდან სწურდა მუშებს, რა უნდა გაეკეთებინათ მათ. შემდეგ კი ისევ ჩამოვიდა და მთელ ბრძოლას ხელმძღვანელობდა.

1917 წლის თებერვალის მუშების, ჯარისკაცებთან ერთად, — მამინ თბი იყო, — ჩამოატდეს მეფე. შემდეგ კი, 1917 წლის 7 ნოემბერს, განდევნეს იმეძმულეებიცა და კანტალისტებიც. წაბრთვეს მთი მიწა, შემდეგ კი ქარხნები, ფაბრიკები და იწვეს თავიანთი წესწერბილების დამყარება. არა მეფე, არა იმეძმულეებისა და კანტალისტების, არა სხვა თვითონ მუშებისა და კლესების დამწვეს საბჭოებში თავიანთი საქმეების განსაღვრ და გადაწყვეტა.

ეს მითთვის ახალი საქმე იყო. ლენინსა და მის ზარტთან მიჰყავდათ მუშები ამ მხელი გზით და ემხრობდნენ მათ ცხოვრების ახლებურად მოწყობაში. ლენინს ბუერი მუშაობა დასწირდა. მას ბუერი სასურუნავი ჰქონდა. მას ჯანმრთელობა დაკარგა და 1924 წელს ვლადიმერ ილიას-ძე გარდაიცვალა.

სუენ ბუერი ეკვლიყო, როცა ლენინს გარდაიცვალა, მსურამ იასს, რასაც იგი ამბობდა, სუენ არასთღეს არ დეკვიწყებო. სუენ ვლადლოთ ვეულაფერი ისე გავაგეოთათ, როგორც თს ვარხედა. მუშაობას და ცხოვრებას ახლებურად ვაწესრიგეოთ.

ლენინის საკვდალას შემდეგ მის საქმეს განაგრძობს ლენინის უახლოესი თანამებრბოლი — სუენი დიდი ბეღადა ამხანაგი სტალინი.

სარგაი მიხაკოვი

თარგმანი რ. შარბინისა

ლენინის სამშობლოში

ვოლგაზე არის ერთი ქალაქი,
სიმბირსკი ერქვა ამ ქალაქს ძველად,
აქ დაიბადა დიდი ლენინი
კაცობრიობის იმედად, მსსნელად.

მას შემდეგ ბევრი წელი გავიდა,
ისევ აქვია ბაღი და სახლი...

აქ იზრდებოდა,
აქ ოცნებობდა
იმედი ქვეყნის, იმედი ხალხის.

და ძვირფასია მარადეამს ჩვენთვის
ეს სახლი, ბაღი, —
სახლის დიდება,

ამიტომ არის, კველა მშრომელი
მას ასე უვლის და უფროსილდება.

ამ სახლში არის დღეს მუზეუმი,
ამ სახლს ბევრი ჰყავს ახლა მნახველი,

და სიჩუმეში აქ ისმის ხშირად
მისი უკვდავი, დიდი სახელი.

დიდი ურმის დიადს, ძლეულარე ამბავს
სულგანაბული სტუმრები ვუსმენთ,
ქვეყნიერების გადასარჩენად
რომ მოველინა ლენინი რუსეთს.

აქ ოცნებობდა ჰატარა ბავში,
სახლს რომ სინათლე ჰქონოდა მარად,
რომ უმძიმესი მონის უღელი
და ბორკილები გადაეყარა.

ამ ქალაქში ვართ,
ამ მიწაზე ვართ,
აქ გაატარა ბავშვობის წლები,
აქ გაიზარდა,
აქ შეიყვარა
ჯერ სულ ჰატარამ თავისი ძმები.

აქ, ამ ქუჩაზე დაბოდა იგი —
სულში ეჭირა უოუელთონის წიგნი.
გიმნაზიაში მიქროდა ხაუჭი,
მუელი სიმბირსკის გიმნაზიაში.

აი, ამ კლასში ჩვენც შევდგით ფეხი...
კლასში გამონდა

მეირფასი შერნი.

და მასზე ჯდომა რჩევებს სვდა წილად,
რადგან ღუნიანი —

გიმნაზიელი

ამ შერსზე იჯდა დიდი ხნის წინათ.

სახლში შევდივართ სულგანაბუდნი,
აქ კველაფერი თვაღნათლივ მოსანს,
ეს თათხები კვავა ერთ ღრთს
უღიანოვის ბუღნიერ თახახს.

მას შემდეგ წელი კაფრინდ ბუერი...

ამ სახლში დაბეჭდეს ჩვიდკეტი წელი...

ეს სასადილო თათხი არის

და სასტუმროში დგას როიალი,

დგას როიალი
და თითქოს ელის,
რომ დასაკრავად შესთონ სელი.

უბრლო,

სადა,

ნიუთი უოუელი

მრავალი აშბის არის მოსრობელი.

და კაქუნება:

თითქოს საცაა

დაღკება ერთი ნანატრი წუთი

და გაიღება თათხის კარი,

მოვა ვლადიმერ უღიანოვი,

დიმილით იტყვის კარებთან მდგარი:

„დღეს ბლკებრაში მივიღე სუთი!“

წიგნებით სულში ამ სჯამსე იჯდა,

წიგნს კითხულობდა ბუჯითად, დინჯად.

და ის წიგნები, კოსტა წიგნები
იმხირობიან დღესაც თაროდან —
ის რომ შეტრფოდა და შეჰხაროდა.

აი, ჭადრაკის ჰატარა დაფაც
გვიამბობს მისი ბავშვობის ამბავს.

და ეს ძვირფასი,
ლამაზი სასლი
დღეს მუზეუმის შენობა არის, —
მუღამ ღია აქვს მოუფრინთვის კარი!

ეს ადგილია ძვირფასი ჩვენთვის,
აქ დაიბადა ოცნება მისი,
აქ აღსდგა რუსის ჰატარა ბიჭი,
რომ გაეფანტა ბნელი და ნისლი.
რომ დაეტყნა ელვა და შეხი
მშრომელი ხალხის ვერაგი მტრისთვის.

რადგან ის მხსნელად ირჩია ხალხმა —
მშრომელი ხალხის ბელადი გახდა!

* * *

ვოლგაზე არის ქალაქი ერთი
ეწოდებოდა სიმბირსკი ძველად,
აქ დაიბადა დიდი ლენინი
მშრომელი ხალხის იმედად, მხსნელად.

მას შემდეგ ბევრმა დრომ გაიარა,
მას შემდეგ ბევრი გავიდა წელი,
უფრო გამაგრდა
და კალამაზდა,
უფრო გაკაჟდა ქალაქი ჩვენი.

უღიანოვის ჰატვისაცემად, —
ვინც აქ იზარდა,
ვაკაცცი გახდა,
აი, ამ ქალაქს, — სიმბირსკის ნაცვლად
უღიანოვსკი უწოდა ხალხმა.

აქ ეველა სახლში სინათლე ბრწყინავს,
სინათლე ახლავს მის უკვდავ სახელს,
აქ ეველა სახლში იმედად მოჩანს
დიდი ლენინის უკვდავი სახე.

მოულოდნელი საჩუქარი

თუმცა გივის სახლი სოფლის მოშორებით იდგა, მაგრამ სასწავლებელში გივი თავის ამხანაგებზე ადრე ცხადდებოდა. ხუთოსანი იყო და ამიტომ მასწავლებლების სიყვარული დაიმსახურა. სწავლაში გივის მისი ამხანაგი ალექსი ეჯიბრებოდა. ალექსიც ხუთებზე აბარებდა საგნებს და კდილობდა გივისათვის ეჯობნა.

აცივდა, დადგა ზამთარი. თოვდა, ზენა ქარი ქროდა.

ერთხელ გივი სასწავლებლიდან ბრუნდებოდა. სოფელს გასცდა, ადიდებულ ღელეს მიადგა. დათოვლილ ბოგირზე ფეხი დაუცდა და წიგნებით სავეე ჩანთა წყალში ჩაუვარდა. ჩანთა წყალმა გაიტაცა. მობუზული, აკანკალებული გივი შინისაკენ გაემართა.

— რა შეგემთხვა, შვილო? — ჰკითხა დეიამ.

— ბოგირზე წავიქეცი, ჩანთა წყალმა წამართვა, — ტირილით უბასუხა გივიმ.

— ნუ ტირი, კვირას წავალ ქალაქში და სახელმძღვანელოებს გიყიდი. — ანუ გეშა დეიამ.

ჯერ კიდევ კარგად არ იყო გათენებული, რომ გივი სასწავლებლისაკენ გზას გაუდგა. იქ მოხუცი დამლაგებელი ქალი დახვდა.

— ასე ადრე რამ მოგიყვანა, გივი?

— აქ უნდა ვისწავლო გაკვეთილი. გუშინ წიგნები დავკარგე. მოვლენ ჩემი ამხანაგები და წიგნებს გამოვართმევ.

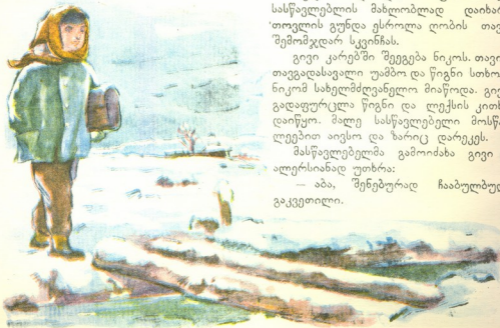
გივი ფანჯარასთან იდგა, შარას გაპყურებდა. გზის პირას აზიდულ ხურმის ხის ტოტებს შაშვეები და ჩხართვები შესეოდნენ, ტკბილ ნაყოფს მიერთმევდნენ.

აი, გამოჩნდა მისი ამხანაგი ნიკო. იგი ხან ნელა მოდიოდა, ხანაც მორბოდა. სასწავლებლის მახლობლად დაიხარა, 'თოვლის გუნდა ესროლა ღობის თავზე შემომჯღარ სკვინჩას.

გივი კარებში შეეგება ნიკოს. თავისი თავგადასავალი უამბო და წიგნი სთხოვა. ნიკომ სახელმძღვანელო მიაწოდა. გივიმ გადაფურცლა წიგნი და ლექსის კითხვა დაიწყო. მალე სასწავლებელი მოსწავლეებით აივსო და ზარიც დარეკეს.

მასწავლებელმა გამოიძახა გივი და აღერსიანად უთხრა:

— აბა, შენებურად ჩააბულებულ გაკვეთილი.

— გიშოვი წიგნებს, არ იტყვი, ხარი რომ ახმაურდა. ალექსი გივის-თან მივიდა და რამდენიმე წიგნი გაუწოდა.

— ვიღრე სახელმძღვანელოებს შეიძენ, ჩემი წიგნებით ისარგებლე.

გაკვირვებული გივი თვალს არ უჯერებდა, ხან წიგნებს უცქეროდა, ხან ალექსის. მერე ჰკითხა:

— შენც ხომ გკირდება წიგნები?

— თედოსთან ვიმეცადინებ, მეზობელია. შენ კი შორს ცხოვრობ, არავინა გაყავს მეზობლად.—უთხრა ალექსიმ.

გახარებული გივი ალექსის გადაეხვია. უნდოდა თბილი სიტყვა ეთქვა, მაგრამ ყელში მომდგარმა სიხარულის კრემლმა ამის საშუალება არ მისცა.

გივი ადგა. ჯერ გაწითლდა, მერე ტუნების ცმაცუნს მოჰყვა. იგი ალექსის გაღიმებულ სახეს ხედავდა და გული ეთუთქებოდა. „ალბათ იცის ალექსიმ, რომ ლექსს ვერ ვიტყვი და ამიტომ იღიმება“. ფიქრობდა გივი და ხმას არ იღებდა.

არ უნდოდა ალექსისათვის ეცქირნა, თვალს კი ვერ აშორებდა.

— რატომ დუმხარ? — მიმართა მასწავლებელმა.

— არ ვიცი...—ჩაიღულღულა გივიმ.

— სანიმუშო მოსწავლე ხარ... როგორ თუ არ იცი...—შეეკითხა გოცემბული მასწავლებელი.

— არ ვიცი,—გაიმეორა გივიმ და ალექსის სახეზე უკმაყოფილება შენიშნა.

— რამ შეგიშალა ხელი? თქვი.

— არ ვიცი!—კვლავ მიუგო გივიმ. თან ეშინიდა, არ ავტირდებოდა და ამხანაგებმა არ დამცინონო.

— ორიანს გიწერ, —თქვა მასწავლებელმა.

— მასწავლებელო! — წამოიძახა ნიკომ. — ორიანს ნუ დაუწერთ. გუშინ გივის ღელეში ჩაუვარდა წიგნები, ამიტომ არ იცის ლექსი.

მასწავლებელს შუბლი გაეხსნა და გივის დაუყავა:

ილია სინაქულიძე

ბეჯითი ბიჭი

გივი ქერა ბიჭი არის. ქერა, სულმთლად ქერა; გულთბილი აქვს განზხედვა, ეშმაკური ცქერა.

უყვარს სწავლა გულმოდგინედ, უყვარს შრომა, გარჯა: იცის, ვინც კი იხარმაყა, იმეც კლასში დარჩა.

როცა ეტყვი: „აბა, ენახოთ დღიურში რა ვიხის?..“

ხუთიანებს ვიწვინებს და ეღიმება გივის.

გივი არის გულკეთილი, მეტად ზრდილი, წრფელი; უყვარს სხვების დახმარება, მუდამ ვინმეს მშველის. უფრთხილდება ყანას, ბაღჩას, ნათესსა თუ ხარგავს:

გზაფხულზე თავის ეხოს ყვავილნარით ქარგავს: უსაქმოდ და უმოძიოდ ერთ წუთსაც ვერ დგება:

თამაშში და გართობაშიც ვერკინ შეივდრება.

ალექსანდრა ბაგაშვილი

ნახატი რ. ხაშინიძისა

ასე გავხდი ხუთოხანი

უკან დაგვრჩა ბევრი ზვრები,
ბევრი ხხული, ბევრიც ყანა,
ელმაველმა ელვის უმალ
ყველა გორში ჩაგვიყვანა.
ჭრიამულით მოვეფინეთ
ქუჩებსა და შესახვევებს,
თითქოს ფერი მოვმატა
ჩვენს ალისფერ ყელსახვევებს.
აი, სახლიც! კერა თითქოს
კვლავ ანთია, ადის ბოლი...
მან გაზარდა ხალხთა მამა,
ახალ ქვეყნის წინამძღოლი.
კრძალვით შედგა ყველამ ფეხი,
შიგ შევიდნენ ნანა, დალი...
მე სირცხვილით ვერ შევსულვარ,
თუმც კარისკენ მრჩება თვალი.
მთლად ვწითლდები... გული მიცემს...
ცალკე ვდგავარ დარცხვენილი.
მასწავლებლის ხმა მომესმა:
სად ხარ, ლილი, სად ხარ, ლილი!..
შეველ... თითქოს მეჩვენება
ყველას აქებს დიდი ძია:
„ყოჩად, ყოჩად, ჩემო დალი,
ხუთიანი მიგიღია!“
ვხედავ, თითქოს თავის ნიშნებს
ძვირფას ბელადს აწვდის ნანა,
და ბელადიც ეუბნება:
„გოგო უნდა შენისთანა!“

ჰა, ცილაო წინ წამოდგა,
ეუბნება ბელადს ასე:
„თქვენი ზრუნვა, ჩვენო მამავ,
კარგი სწავლით დავაფასე.“
სიამაყე, სიხარული,
დღეს აქ ყველას გულში ბრწყინავს.
მე კი რა ვთქვა, ორიანი
რომ მივიღე გუშინწინაც!..
მე კი რა ვთქვა... უხმოლ ვდგავარ,
რა ვქნა, ბაგე არ იღება,
ხომ ვერ ვიტყვი, რომ არ მესმის
მასწავლებლის დარიგება.
ხომ ვერ ვიტყვი, კლასშიც, სახლშიც
ცელქობა მაქვს განზრახული,
გულს მიღონებს გამოცდები,
როცა დგება გაზაფხული...
ვერ გავუძელ ამდენ ფიქრებს,
ვერ გავუძელ ამდენ სირცხვილს,
ავიხედე ზევით მკვირცხლად
და წარმოვთქვი მტკიცედ ფიცი:
„მის აკვანთან, მის კერასთან
სიტყვას ვაძლევ ხალხთა ბელადს—
სულ ვიქნები მოწინავე,
ვასახელებ სწავლით ყველას.“
დღეს ის წუთი ჩემს ხსოვნაში
ტკბილზე ტკბილი წუთი არის,
და მას შემდეგ დღე არ გავა,
არ მივიღო ხუთიანი.

გიორგი შიხაური

ახლოვდება სიხარული

თოვლის თეთრი ფანტელებით მოქარგულან სასახლენი, ახლოვდება სიხარული — გაღიმება ახალწელის. ყველა ყმაწვილს სურს მოწმობა ჰქონდეს ხუთით ნაშუქარი, და ცხოვრება დაიმშვენოს ღირსეული საჩუქარით. მალხაზს ნაძვის ხეს დაჰპირდნენ, მხოლოდ ერთის პირობითა, — რომ ახალწლის დღესასწაულს შეხვდეს სწავლის გმირობითა. ის სკოლიდან სახლისაკენ გაექანა ქარის ფრთებით, ფიქრობს: ჩემი ქვეყნისათვის სასახელო გავიზრდები. მზეს მოწმობა გაუშალა სულ ხუთებით ნაშუქარი, და თქვა: — ტყბილო ახალწელიო, აჰა, ჩემი საჩუქარი!

ნახატები გ. შოხნიძისა

იანვარი

სახალწლო დაპირება

სექტემბერი,
ოქტომბერი,
ნოემბერი,
დეკემბერი...

სულ სწავლაში გავატარე: ვიკითხე და ვწერე ბევრი. წიგნი იყო ჩემი დიდი მეგობარი შინ და გარეთ, მე იმისი ყველა პეჩარი ნანასავით შევიყვარე. ასე განველე შემოდგომა, და ერთ დილით ვეღარ ვიკან — თეთრი თოვლის თეთრ ზამბახებს დაეფარათ დედამიწა! ახალი წლის დილა იყო, მშვენიერი იდგა დარი; და ვმღეროდით ნაძვის ხესთან მე, გოგია და ნოდარი:

„მრავალ ამ წელს დაესწართ კაცთა გულის გასახარად, მშვიდობა და სიყვარული მზის კოცონად ენთოს მარად!“ ამ დროს დედა კარებს აღებს, მას ღიმილით მოსდევს მამაც. სახალწლო საჩუქარმა ყველას გული დაგვიამა. და არც ერთი ჩვენთაგანი მათ პასუხს არ უგვიანებს: — მოვლოდეთ წელსაც მხოლოდ, მხოლოდ კობტა ხუთიანებს!

თაბარ ჩხიძე

ნახატები კლ. ვუხუჟაძისა

თოვლის პაპას ეალიონი

დეკემბრის მიწურულს პეპლებივით დაფრენილმა თანტელებმა ყველაფერი გაათეთრეს.

— თოვს, თოვს! — შესძახეს მალალი სახლის მობინადრე ბავშვებმა და ეზოში ჩირბინეს: გუნდაობდნენ, ციგაობდნენ, მხიარულად ჟიჟიკებდნენ, ყველაზე მეტად კი პატარა ნანა კისკისებდა.

— სულ არ მცივა, მცხელა კიდევ! — არწმუნებდა ყველას და ვაშლებივით წითელლოყვება ხან ეზოს თაფში გაჩნდებოდა, ხან ეზოს ბოლოში.

— თოვლის პაპა გავაკეთოთ! — უთხრა ბავშვებს მესხეთეკლასელმა გოგამ.

აგორეს ბავშვებმა თოვლის გუნდა:

აგორეს, აგორეს, ჯერ მუთაქის, შემდეგ ქვევრის ოდენა გახადეს და შუა ეზოში დადგეს; თავი, ფეხები, ხელები გაუკეთეს, წვერ-ულვაშით დამშვენეს, ნახშირის თვალელები ჩაუსვეს და პირში ნაკვერცხლიანი ყალიონი გაურქვეს.

— ვიშ, რა კობტაა, რა ლამაზია! — აქებდნენ თოვლის პაპას ცუბრ-უბლები და მხიარული სიმღერებით ფერხულს ირგვლივ უვლიდნენ.

ვინ იცის, რამდენ ხანს გასტანდა იმათი ცეკვა-თამაში, რომ მალალი სახლის ფანჯრიდან მშობლებს არ დაეძახნათ: „გეყოფათ თამაში, გაცოდებითო!“

დაუგერეს შვილებმა მშობლებს, გაე-

შურენ შინისაკენ. მხოლოდ ნანა გაუ-
ჯოტდა მანანას: „არ წამოვალ, თუ
თოვლის პაპას თან არ წავედგებო.“

— ჩუ, დაგცილებენ! — ჩასჩურჩულა ნა-
ნას მანანამ.

მაშინ მეხუთეკლასელმა გვიმ თქვა
„თოვლის პაპა ნაძვის ხეების მოსაქრელად
ტყეში უნდა წავედესო,“ უთხრა და პა-
ტარა ნანა სახლში წაიყვანა.

ტკბილად ეძინა იმ ღამეს ნანას. ის კი
არ იცოდა, როგორ გაჯავრდა მეგზოვე,
როცა შუა ეზოში თოვლის პაპა დახვდა.

— მანქანა სად გავატაროთ! — ასძახა
პირამდე შეშით ავსილ სატვირთო მან-

რასთან ისხდნენ. ნანაც მიუჯდა გვერდით
მანანას.

— დღეს პიონერთა სასახლეში მიმი-
წვია თოვლის პაპამ! — უთხრა ნანას მა-
ნანამ საუზმის შემდეგ და მოსაწვევი ბა-
რათი აჩვენა.

— ვითომ რატომ მიდიხარ მარტო! —
იწყინა ნანამ, განზე გადა და გაიბუტა,
იტირებდა კიდევ, მაგრამ ოთახში შე-
მოსულმა მეხუთეკლასელმა გვიმ ნანა
გულში ჩაიხუტა, „დარდი ნუ გაქვს, შენც
წამოხვალო“ უთხრა და მოსაწვევი ბა-
რათი მისცა.

ქანის შოფერს მეგზოვემ.

შოფერმა გაიცინა:

— ხეალ უფრო მოზრდილს, უფრო
ლამაზ პაპას გააკეთებენ ბავშვები, — თქვა
მან და თოვლის პაპას გაპკრა მანქანის
გვერდი, თოვლად აქცია გამოწყობილი
პაპა და მანქანა სარდაფისაკენ გააქრო-
ლა.

* * *

სისხამ დილით პატარა ნანამ ეზოში
ჩაირბინა.

— წასულა, ყალიონი კი აქ დარჩე-
ნია! — შესძახა მან, როცა თოვლის პაპას
აღდილას ყალიონი იპოვა. ნანამ ყალიო-
ნი შინ წაიღო. მშობლები უკვე სუფ-

* * *

— ვიშ, რა ლამაზი ნაძვის ხე არის! —
შესძახა ნანამ, როცა პიონერთა სასახლე-
ში დიდებულიად მორთულ-მოკაზმული
ნაძვის ხე დაინახა.

ამ დროს დარბაზში თოვლის პაპა შე-
მობრძანდა:

— ალათასა, მალათასა,
ხელი ჩავკარ კალათასა,
ბეჯით სწავლას გაუმარჯოს
და ხუთების ბარაქასა!

შესძახა ბავშვებს, ახალი წელი მიუ-
ლოცა და ნაძვის ხის ირგვლივ ცეკვით
შემოუარა.

მოიხიბლა ნანა, მაგრამ ჯერ სად იყო:
თამაშს — თამაში, სიმღერას — სიმღერა

სცვლიდა, დარბაზში დახტოდნენ: დათუნები, ყურბეცანცალა ბაჭები, კუდბუმბულა მელიები, დაფრინავდნენ პეპლები, მოსწონდა ნანას იმათი საუბარი. არ სჯეროდა, რომ ისინი ცშენიღბული ბავშვები იყვნენ. ნამღვილი ბავშვებიც ბევრი ნახა, მოისმინა მათი ლექსები და სიმღერები.

— ეს ჩემი დაიკოა! — ჩასჩურჩულა თავის გვერდით მღგარ თავქოჩორა ყმაწვილს, როცა მანანამ ლექსი წაიკითხა.

— ეს კი გოგიაა, ჩემი მეზობელი. აგერ, ხედავ, თავდახურულ გოგონასთან რომ ცეკვავს!

გამხიარულდა ნანა, ძლიერ გახიარულდა, მაგრამ ყველაზე უფროსად ბის დარიგებამ გაახარა.

რიგრიგობით მიდიოდნენ ბავშვები თოვლის პაპასთან, ართმევდნენ ფერადფერადი ქაღალდის პარკებს და ბედნიერად იღიმებოდნენ.

ნანაც მივიდა, ნანამაც მიიღო საჩუქარი, თოვლის პაპას გაუღიმა და წასვლა დააპირა, მაგრამ უცებ რაღაც მოაგონდა, ხელი ჯიბეში ჩაიყო, თოვლის პაპას ყალიბონი გაუწოდა და სხაპასხუპით უთხრა:

— ჩვენს ეზოში დაგრჩენიათ, როცა ტყეში წახვედით!

ეს ზაფხული დიდდასთან გავატარე გორში ტბილად, ბევრი ბავშვი გავიცინი ჩემი ტოლა, ჩემი კბილა. არ მინახავს მათში შუღლი, ორპირობა, შური, მტრობა; ბევრს შევფიცე სიყვარული, სამუდამო მეგობრობა. მაგრამ უფრო იმიტომ ვარ ამ ზაფხულის მადლიერი, რომ ორი ძმაც შევიძინე — უზბეკი და ლატვიელი. განა ხილი სჭირდებოდათ, სჭირდებოდათ განა ჰავა?! ქალაქ გორში ჩამოვიდნენ დიად სახლის სანახავად.

ჩვენ იქ შევხვდით, სადაც სახლო ურიცხვ მნახველს უხსნის მკერდას, სადაც კვეყნის შრომელები ფიცს აძლევენ ერთმანეთსა. ჩვენ იქ შევხვდით და მას შემდეგ ვცხოვრობთ, ვსუნთქავთ ერთი სულით, ვართ მას შემდეგ ერთმანეთთან სამუდამოდ შეფიცული. ერთურთს მივწერთ ბარათებსა, ერთურთს სწავლით ვავახარებთ, მოსკოვს ერთად მივაშურებთ, თერთმეტ კლასს რომ დავამთავრებთ. იმიტომ ვარ იმ დიდ კერის, დიად სახლის მადლიერი, რომ ორი ძმაც შევიძინე — უზბეკი და ლატვიელი.

თამარ სამაღაშვილი

სათბურში

ნახატები ზ. როინიძეილისა

— ჩქარა, მაცვალა! ძია გიორგი მოვიდა და ბოსტანში უნდა წაგვიყვანოს. — აიენიდან გადმოსძახა სკოლიდან მომავალ მაცვალას გურამმა.

თუმცა მაცვალას ყინვისაგან ყურები და ცხვირი გაწითლებოდა, მაგრამ ძია გიორგის ბოსტანზე იმდენი საკვირველი ამბები ჰქონდა გაგონილი, რომ მისი ნახეა სანატრელად გადაჰქცეოდა.

— მართლა?!— დაიძახა გახარებულმა მაცვალამ, კიბის საფეხურები სირბილით აიარა და ძია გიორგის კისერზე მოეხვია:

— რა კარგი ხარ, ძია, რა კარგი!

— შვილო, დროს ნულარ კარგავ, ისაღილე და გზას გაუღეკით. — უთხრა დედამ.

ცოტა ხნის შემდეგ ძია გიორგი, გურამი და მაცვალა ქალაქგარეთ მიმავალ

ავტობუსში ისხდნენ. ავტობუსმა გაიარა ქალაქის ქუჩები და თოვლით გადათეთრებულ მინდორზე გაჩერდა.

— აბა, ჩავიდეთ, უკვე მივედით. — თქვა ძია გიორგიმ.

ავტობუსიდან ჩამოსულმა ბავშვებმა ჩვეულებრივი ბოსტნის მაგიერ მინის შენობები დაინახეს.

ძია გიორგიმ ბავშვები შენობაში შეიყვანა.

— უჰ, რა თბილა! ნამდვილი ზაფხულია!

— სწორედ ამიტომ ჰქვია ამ შენობას სათბური. — აუხსნა ძიამ.

ბავშვებმა ზედატანსაცმელი გაიხადეს და დერფენიდან ფართე განყოფილებაში გავიდნენ.

სათბურს კედლები და ორივე მხრივ დაქანებული ჭერი მინისა ჰქონდა. დაბლა, კედლების გასწვრივ და შუაში მოწყობილ მიწით სავსე თაროებზე პომიდორის მცენარეები იდგა, მათ შორის კი ლამაზად აქოჩრილი სალათა და ნიახური მოჩანდა.

— პომიდორი დამწიფებულია. უჰურე! — დაიძახა მაყვალამ.

ბავშვები თაროებს შორის დადიოდნენ და მცენარეებს ათვალიერებდნენ.

— ზოგი ახლა ისხამს, ზოგი ჰყვავის, ზოგიც მწიფს, სწორედ ისე, როგორც ნამდვილ ბოსტანში!

— ესეც ბოსტანია, შეილო, მხოლოდ ზამთრის ბოსტანი, როცა გარეთ ისე აცივდება, რომ პომიდორი, კიტრი და სხვა ბოსტნეული იღუპება, — ისინი სათბურში მოგვყავს.

— სათბურს რითი ათბობთ, ღუმელი რომ არ ღვას? — იკითხა გურამმა.

— ხედავ ამ რკინის მილებს? მაგანი ცხელი წყალი მოძრაობს, რომელიც დიდი ქვაბიდან მოდის.

— ძია გიორგი, არ შეიძლება ბოსტნეული ჩვენს ოთახშიც მოვიყვანოთ ზამთარში?

— როგორ არა, ზოგჯერ ფანჯრებზე მოაწყობენ საოჯახო პატარა სათბურებს, სადაც მთელი ზამთრის განმავლობაში შეიძლება ჰყვოდეს და მწიფდებოდეს მარწყვი, კიტრი და სხვა ბოსტნეული, მხოლოდ პომიდორის მოყვანა სინათლის სიმცირის გამო გაძნელებია.

— სინათლე ხომ აქაც და იქაც ერთნაირია! — იკითხეს ბავშვებმა.

— სათბურის მინის კედლები და ჭერი მზის სხივების სითბოს და სინათლეს კარგად ატარებს; მაგრამ პომიდორს ყვავილები რომ არ ჩამოცვივდეს და ნაყოფი გამოიღოს, უფრო მეტი სინათლე სჭირდება, ვიდრე ზამთრის დღეებშია. შეხედეთ ამ ელექტრონათურებს! დილით ადრე, სადამოს საათებში და ღრუბლიან დღეებში დღის სინათლეს ელექტრონათურებით ვადიდებთ.

ძია გიორგიმ ბავშვებს თავი მიანება და თავისი საქმით გაერთო.

მაყვალა და გურამი იმ სათბურში გავიდნენ, სადაც კიტრი ეთესა. კიტრსაც, ისევე როგორც პომიდორს, მრავალი ყვავილი და ნაყოფი ესხა.

მაყვალა მცენარეებს შორის დადიოდა, როცა მისმა ძმამ კედელზე ონკანი შენიშნა, მას ბევრი არ უფიქრია, იქვე ხის ყუთზე შედგა, ონკანი გადატრიალა და უცებ სათბურში ჟუჟუნა „წვიმა“ წამოვიდა. ამ მოულოდნელი ამბით დაბნეული გურამი ვიდრე ონკანის გადაკეტვას მოახერხებდა, გაწუწული და თაროსქვეშ შეყუჟული მაყვალა „წვიმის“ გადაღებას ელოდა.

— ერიპა, თქვენ უჩემოდ რწყავთ და გიწყიათ! — თქვა ძია გიორგიმ, როცა ბავშვებთან შევიდა.

— მე არ ვიცი, თუ ონკანის გადატრიალება „წვიმას“ მოიყვანდა.

— თაროსათვის დროზე რომ არ შე-
მეფარებინა თავი, მთლად დავსველდებო-
დი.— თქვა საყვედურით მაყვალამ.

— არა უშავსრა, გურამ, სათბური
მინც უნდა მოვრწუო. შენ კი მაყვალა,
აქ ისე ცხელა, რომ ხელად გაშრები.

ძია გიორგიმ გადაატრიალა ონკანი
და საწვიმარი აპარატიდან მცენარეებზე
წყლის წვეთები საამურად ახმაურდა.

სალამო ხანს კმაყოფილი ბავშვები
სათბურიდან ბრუნდებოდნენ, თან პატა-
რა კალათით დედასთან ბოსტნეული მი-
ჰქონდათ

პარლამ მარული

ნ ა მ ძ ე ს ხ ე ს თ ა ნ

დღეს ქალაქად, დაბა-სოფლად
მიწა ბრწყინავს თოვლითა.
დღეს ახალწლის მახარობლად
თოვლის პაპაც მოვიდა.

კვლავ ეწვია კეთილ ბავშვებს
გასართობად, საღხენად,
ნაძვის ხესთან ათამაშებს
სწავლით ვინც გვასახელა.

გარს არტყია ნორჩთა მწკრივი,
ისმის ხმები წკრიალა,
უკრავს ღია, მღერის გივი,
ეცილება ციალა.

ზოგი იქცა დათუნიად,
ზოგი—ვითომ მელიად,
ზოგი ცეკვით გართულია,
ზოგი ლექსის მთქმელია.

ნაძვის ხესთან ლხენის შემდეგ
თავს არ გრძნობენ სტუმრადა,
წრე შეჰკრეს და ერთად შედგნენ
დიდ ბელადის სურათთან.

— გაუმარჯოს ძია სტალინს!—
სკექეს გულჩიორებმა.
ხმას გულიდან ამოტანილს
ქერიც იმეორებდა.

ბუნების კარი

პახანა პახიანაძე

ბუნა

ფოლადივით მაგარია
ხეთა შორის მკვრივზე მკვრივი,
წვრილ ფოთლებით, ყვავილებით,
აკინძული როგორც მძივი.

საქართველოს ყველა მხარეს
მოფენილა ბზის ბუჩქები:
ტყეში, ბაღში, გორაკებზე
და თბილისის დიდ ქუჩებში.

ძვირფასია, ძვირფასია
ბზის ღირსება, სილამაზე,

ჩაყოლილი რიგ-რიგებად
პევანან მწკრივში დამდგარ რაზმებს.

სად გინდათ, რომ არ წავიდეს,
არა ნახოს უცხო გზები.
სამრეწველო ქალაქები,
მოლივლივ ლურჯი ზღვები.

ზამთარ-ზაფხულ ფერს არ იცვლის,
მოჰფენს ყველგან სილამაზეს,
ბაღებში და გზის პირებზე
გვერდს უმშვენებს ლამაზ ნაძვებს.

მთარ ნაწილი

ნახატები ი. სხივანიძისა

მანდარინი

საზეიოდ გაბრწყინებულ საბავშვ-
ვო ბაღის დარბაზში ბავშვებსა ბუერი
იმდერეს და იცეკვეს; ლექსების
თქმაც არ დავიწყებიათ. დეიდა ელე-
ნემ ბავშვები სასადილო ოთახში მი-
იწვია. სადილის შემდეგ ტებილეუ-
ლითა და სილით გაუმასხანბლდა.
ბავშვებს ყველაზე მეტად მანდარინი
მიეწონათ.

— რა კემრეღია! — თქვა ნე-
ლიმ, თან რამდენიმე ცალს სედი-
ზედ შექცა.

— ხეტავ როგორ ხეზე იზრდე-
ბა მანდარინი? — იკითხა დარეჯანმა.

— იცი, რა დიდი ხეა! აი, თი-
თქმის ჩემოდენაა. — უთხრა გიამ და
წინ ამაჯად გამოეჭიბა.

— შენოდენა კი არა, მამაჩემზე
დიდიც არის! — დაუთხრა ქეთიანომ.
ვინ იცის, კიდევ რამდენ ხანს გას-
ტანდა მათი დავა, რომ დეიდა ელე-
ნე არ ჩაყოლიდა საუბარში.

— აბა, მოთმინიეთ, ბავშვებო! —
დაიწყო აღმწოდებლმა, — ის ხე, რო-

მელსედაც ასეთი ნაყოფი ასწია, ოთხჯერ-სუთჯერ მალაღია თქვენსე და სამთარ-საფხულ მწვანე ფოთლებით არის შემოსილი; განაფხულზე მანდარინის ხესე ზატარა სურნელოვანი ვეჯილები იძლებს, ათი დღის შემდეგ კაცვივდება ხოლმე და მათ ადგილზე მწვანე მანდარინები კამოინასკვება. მანდარინი თანდათანობით იზრდება, ბოლოს ვეითლდება და ნოემბერ-დეკემბერში იკრიფება. ნაყოფს სმირად თოვლი უსწრებს; მერე, როგორ ღამაზად გამოიურება თეთრ თოვლებქმ მოცეული ოქროსფერი ნაყოფი!

— მაშამ თქვა: სასარგებლო ხოლიაო, მართალია?—იკითხა ვიამ.

— მართალია, ჩემო კარგო! მანდარინი ძლიერ სასარგებლოა ადამიანისათვის. სომ ნახვო, როგორი ტკბილი ვეძო აქვს; მის წვესა და კანში ბუერი შაქარია. მანდარინისაგან სმირად კონსერვებსა და მურაბებსაც აკეთებენ.

— კანიც ვეძირიელი აქვს, მავრამ თითქოს იმუშება, — შესძახა მოთამ, რომელსაც ნაყოფი შეეჭმა და ახლა კანს შეეცეოდა.

— არც იმდენად ვეძირიელია მანდარინის კანი, რამდენადაც სურნელოვანია და სასარგებლო; ნამცხვრები, ვეძი, კონფეტი, სიროფი, ღიმონათი და სხვა ბუერი ტკბილი

რამ კეთდება მისკან, — თქვა დეიდა ელენემ, — ხოლო რატომ ^{კაცვივდება} ~~კაცვივდება~~ ამას ახლავე გაიკვებთ!

დეიდა ელენემ სანთელს მოუკიდა, მანდარინის კანი ანთებულ სანთელთან მიიტანა და ხელი მოუჭირა. გამანაჯონმა მხეფებმა ცეცხლზე ტკაცნანი დაიწვეს.

— აი, რამ დავიძუშხა ენა, მოთამ! — ეს მხეფები ეთერწეთისაა და კარე სუნსა და ვეძოს იძლევა, ამიტომ მას სუნამოს, ხელის საწინსა და სხვა საწარფიუმერო ნაწარმთა დამწადებისათვის იყენებენ.

— ნეტავი მუც მქონდეს ერთი ძირი, აქ, ხეწთან, ეზომი დავრეკავდი, — ინატრა შხიამ.

— არა, შხია, — ალერსიანად უთხრა დეიდა ელენემ, — სამთრის ისეთ დიდ ვინჯებს, როგორც თბილისში იცის, მანდარინის ხე ვერ უძლებს, ამიტომ აქ, ეზომი დასარგავად არ გამოადგება. ის საქართველოში, მავი ზღვის სანაპიროებზე ხართებს კარგად.

მანდარინს ერთ-ერთ ეკლიან მცენარეზე, — ტრიფოლიატზე ამურობენ და ისე ახარებენ. ამ მცენარის შესახებ სხვა დროს ვინაუბრებთ. ახლა კი თამამი განავტომოთ. — თქვა დეიდა ელენემ და ეველამ დარბაზს მიამურა.

6.31/14.

მზექალა და თინა

სკოლიდან მოკუნცულვება
 პაწაწკინტელა თინა;
 თოვლი ბარდნიდა, ქარბუქი
 ელობებოდა წინა.
 როგორც მზექალა გაცივდა,
 რომ არ გაციედეს თინაც,
 დედოკომ თინას ჩააცვა
 რაც შეიძლება თბილად...
 და ახლა, სახლში მისვლამდე,
 თბილად ჩაცმულმა თინამ
 შარაგზის მარცხნივ, მეზობლის
 ეზოში შეირბინა,
 შეატყობინა მზექალას—
 რა მისცეს გაკვეთილად,
 ურჩია,—როცა აღგები
 შენც ჩაიკვიო თბილად.
 აი, რა კარგი გოგოა,
 პაწაწკინტელა თინა!

ნახატი შ. მხალაძისა

ვღის მხატვრობა ეკუთვნის ი. სუბიშვილს

რედაქტორი იოსებ ნონეშვილი. სარედაქციო კალეგია: გრ. აბაშიძე, ე.კ. ბურჯანაძე, ი. გრიშაშვილი,
 თ. თუმანიშვილი, მკეველა მრეველიშვილი (რედაქტორის უბადგილე), რ. მარგანი, ი. საბურულიძე, ნ. უზაფქოშვილი,
 შ. ცხადაძე

Д И Л А — еженедельный детский журнал ЦК АКСМ ГРУЗИИ № 1 Январь 1958 г. Тбилиси, Ленин 14.
 სალიტგამო. რედაქციის მისამართი. თბილისი, ლენინის 14. მ სარ. ტკ. 3-37-38
 გამოშვ. შეჯ. № 478, სტამბის შეჯ. № 134(3688 ტირაჟი 15.000 ლე 17422